

[A. C. Normann.]

rats, at begavede folk ikke bliver fornærmede, men kun bedrøvede, og erindrende et udtryk vistnok af samme forfatter, at det gælder i modgangens dage at bevare et roligt sind.

Naive udtalelser om, at valget viste, at landet skulle have en venstre-konservativ regering, altså at 75 af folketingets 179 medlemmer skulle bestemme stik imod hele restens indflydelse, viser hen til parlamentariske begreber, hvis rester uddøde med Estrups forlig i 1894. Venstre og retsforbundet kan begge med rette påberåbe sig fremgang ved valget, men blokken på de 75 kan ikke samlet gøre det. De konservative kan ikke i den forbindelse påberåbe sig noget som helst overhovedet. De holdt ikke engang deres stemmeprocent, hvad det radikale venstre dog gjorde. Jeg kunne måske også minde venstre om, at i det gamle venstre var det et højt respekteret krav, at en regering, der etableredes, måtte have et flertal for sig i folketinget. Forholdstalsvalgmåden har nu gjort det nødvendigt at nøjes med det krav, at en regering ikke har et flertal imod sig.

Men selv nu efter at den nye regering er dannet, mener det radikale venstre stadig, at venstre på baggrund af valgresultatet ikke burde have ignoreret de selvskabte forventninger. Det skuffede mange — det tror jeg ikke jeg tager fejl i — at venstre ikke ville, ikke kunne eller ikke evnede at overtage føringen. Det er en ringe trøst for de skuffede at tænke på, at store dele af venstres vælgere sammen med fremtrædende venstrepolitikere og ledende erhvervsfolk åbent udtaler deres beklagelse herover, en beklagelse, der i øvrigt også, ser det ud til, samler rig konservativ tilslutning.

Jeg ved jo nok, at spørgsmålet om radikal støtte til en regering med konservativ deltagelse holdtes åbent i den moderat-konservative presse op til valget. Man havde interesse i at holde denne fiktion i live, ud fra den forestilling vel, at befolkningen nok kunne indse, at denne magtfulde sammenslutning var en mulighed, som de, der ønskede det, kunne støtte sig til. Men denne sæbeboble kan det radikale venstre ikke hæfte for; den var ikke kommet fra vor pibe. Men selv om venstres og de konservatives talere og presse holdt denne konser-

vative forhåbning i live til efter valget, tror jeg dog, mange af deres vælgere nok på forhånd kunne indse det tvivlsomme i et sådant forehavende, som vi altså tydeligt havde afvist. Ikke fordi det konservative parti ikke var et højt respektablet parti at stå i samarbejde med... (*Aksel Møller*: Nå dog!). Absolut, det vil jeg dog til enhver tid erkende over for det konservative partis ordfører i dag, at det synes jeg partiet er. Heller ikke fordi dets ledere og folketingsmænd ikke er forhandlingsdygtige og ordholdende folk eller på grund af personlig uoverensstemmelse eller lignende besynderlige grunde, som nu og da dukker op i bladens læserbreve. Nej, de faktiske grunde var især to: det radikale venstre måtte med den alvor, der efterhånden måtte præge alle de økonomiske overvejelser, erkende nødvendigheden af en politik, som befolkningen, eller den størst mulige del af befolkningen, kunne stå bag ved. Derfor måtte vi lægge afgørende vægt på, at der ikke på forhånd etableredes hindringer for en politik på bredt grundlag. Nu kan man bagatellisere dette hensyn med en henvisning til, at det er tilstrækkeligt med et flertal i folketinget, hvad til enhver tid også formelt er rigtigt.

Jeg tror alligevel, at når en sådan indsnævring ikke er absolut nødvendig, er der ikke politisk visdom i at gennemføre den, tværtimod, og mulighederne for det brede demokratiske samarbejde i folketinget ville altså efter vor opfattelse være blevet stærkt formindsket ved, at den såkaldte liberale regering på forhånd bandt sig til i alle detaljer at skulle være afhængig af det konservative parti. Partiets deltagelse i regeringen måtte, forekommer det mig i alt fald, gøre det vanskeligt i mange situationer at få de øvrige demokratiske partier inddraget i samarbejdet. Det er også en ting, jeg tror erfaringen siger de fleste, der har siddet i denne sal en årrække. Den krisepolitik, der skal føres — det må man huske — har en side, der vender ud mod begge parter på arbejdsmarkedet, en side, der gerne skulle forstås af flertallet af lønmodtagerne, en side, der berører store befolkningskredse, som aldeles ikke føler sig repræsenteret af noget af de to partier til højre. Og skal den nødvendige økonomiske politik kunne føres med rimelig kraft og